

ژاپن - پیشرفته ترین

کشور جهان از نظر

گسترش آموزش عالی

ژاپن ، این کشور کوچک آسیائی که با صنایع پیشرفته خود در مدت کمی دنیا را به اعجاب واداشته است از نظر گسترش آموزش عالی ، پیشرفته ترین کشور جهانست زیرا در بیش از نه هزار دانشکده و مدرسه عالی این مملکت در حدود سه میلیون نفر تحصیل می کنند و این رقم ۳٪ کل جمعیت آن کشور را تشکیل می دهد و حال آنکه امریکا ، بسا آموزش و پرورش پیشرفته خود از این نظر در ردیف دوم قرار دارد .

در ژاپن برای تحصیلات عالی ، سه نوع مؤسسه وجود دارد :

Universities - دانشگاهها

Junior selloges - مدارس عالی

Technical colleges - مدارس فنی

۱- دانشگاهها- برای ورود به دانشگاهها

ومدارس عالی باید تعلیمات دوره دوم متوسطه را بپایان رسانید ، مدت تحصیل در دانشگاهها چهار سال است و برای کسانیکه بخواهند تحصیلات خود را ادامه دهند ، دوره هسای تخصصی در رشته های مختلف دائر است که حداقل آن برای فوق لیسانس دو سال و برای دکتری پنج سال می باشد ، در سال ۱۹۷۳ در حدود ۴۰۰ دانشگاه در ژاپن فعالیت

داشته است که تعداد دانشجویان آنها از ۱/۵ میلیون نفر متجاوز بوده است. بطور کلی ۸۱٪ دانشجویان دانشگاهها را پسران و ۱۹٪ را دختران تشکیل می دهند، ۲۱/۶٪ دانشگاههای ژاپن دولتی هستند که مخارج آنها از اعتبارات دولت مرکزی تأمین میشود در مقابل این تعداد ۷۵/۱٪ دانشگاههای خصوصی وجود دارد که با سرمایه بخش خصوصی اداره می شود و ۳/۳٪ بقیه دانشگاههایی هستند که از محل اعتبارات شهرداریها و سازمانهای ملی اداره میشوند از نظر توزیع و پراکندگی دانشجویان در در رشته های مختلف آمار زیر جالب توجه است:

اکثریت دانشجویان (۴۱/۵٪) در رشته های مختلف علوم اجتماعی تحصیل می کنند، ۲۱/۴٪ در رشته های فنی و - ۱۳/۷٪ در رشته های علوم انسانی، نسبت کسانی که در رشته های تعلیم و تربیت به تحصیل اشتغال دارند از ۷٪ تجاوز نمی کند. دانشجویهایی که در رشته های فنی تحصیل می کنند اکثراً در دانشگاههای دولتی هستند بعکس دانشجویهایی که رشته های مختلف علوم اجتماعی را انتخاب کرده اند اکثراً در دانشگاههای خصوصی می باشند، در دانشکده هایی که دوره تحصیل در آنها چهار سال است (غیر از رشته های پزشکی) تعداد کل واحدهای درسی هر دانشجو از ۱۲۴ واحد تجاوز نمی کند، از این تعداد ۷۹ درصد جنبه تخصصی دارد و بقیه به نسبت دروس عمومی، علوم اجتماعی، زبان خارجه و حتی ورزش و تربیت بدنی تقسیم شده است هزینه سالانه تحصیل در دانشگاههای دولتی ۱۱۷ دلار و در دانشگاههای خصوصی بین ۳۰۰ تا یک هزار دلار است.

۲ - مدارس عالی - دوره تحصیل در

مدارس عالی سه سال است و فارغ التحصیلان دوره دوم متوسطه می توانند در رشته های علوم اجتماعی، علوم انسانی، علوم، خانه داری و رشته های مختلف تخصصی ادامه تحصیل دهند. تعداد این قبیل مدارس از ۵۰۰ مؤسسه تجاوز می کند و ۸۳/۳٪ دانشجویان را زنان و دخترانی تشکیل می دهند که غالباً در رشته های مختلف علوم انسانی به تحصیل اشتغال دارند.

از مجموع مدارس عالی که در سال ۱۹۷۳ در ژاپن فعالیت داشته اند تنها ۳/۶٪ دولتی، ۵/۸٪ محلی و ۹۰/۶٪ مؤسسات خصوصی بوده اند که با سرمایه بخش خصوصی دایر شده اند. در مدارس عالی دانشجویان در طی سه سال تحصیل ۹۳ واحد می گذرانند که ۳۶٪ آنها مواد تخصصی و بقیه مواد عمومی است. در مدارس عالی دولتی دانشجویان بطور متوسط سالانه ۹۴ دلار هزینه تحصیل می پردازند اما در مدارس خصوصی این رقم به ۳۰۰ دلار افزایش می یابد...

۳ - مدارس فنی - برای ورود به مدارس فنی نیز باید تعلیمات متوسطه دوره دوم را به پایان رسانید. مدت تحصیل در کالجها یا مدارس فنی پنج سال است و هدف آنها تربیت کادرفنی در رشته های: الکتریسته، مکانیک شیمی، مهندسی و دیگر امور فنی است، کالجهای فنی از سال ۱۹۶۲ در ژاپن تأسیس شده اند، عده آنها از هفتاد مؤسسه تجاوز نمی کند و ۸۳٪ آنها از محل اعتبارات دولت یا شهرداریها تأسیس شده اند. این مؤسسات که تحت نظارت دقیق دولت قرار دارند، وظیفه خطیر تربیت کادرفنی صنایع مملکت را عهده داری باشند و اکثریت مطلق دانشجویان آنها را (۹۸٪) پسران دانشجو تشکیل

می‌دهند. هزینه تحصیل در کالج‌های فنی دولتی رقمی معادل ۶۲ دلار در سال است اما این رقم در کالج‌های بخش خصوصی تا میزان ۳۰۰ دلار افزایش می‌یابد و بستگی به نوع تحصیل و امکانات و تسهیلات مؤسسه دارد. در کالج‌های فنی سیستم آموزشی برسبنای واحد نیست و برنامه تحصیل با توجه به احتیاجات فنی برسبنای ساعات درسی تنظیم شده است. در مدت پنج سال تحصیل دانشجویان باید ۶۵۴۵ ساعت درس بخوانند که ۳۶۴۰ ساعت آن را کارهای عملی و فنی تشکیل می‌دهند و بقیه ساعات بین دروس نظری و عمومی تقسیم می‌شود و جالب آنست که در برنامه این قبیل مؤسسات ۳۵۰ ساعت ورزش پیش‌بینی شده است که بطور متوسط ۷ ساعت در هر سال می‌باشد نظریه اینکه ظرفیت مؤسسات آموزش عالی برای پذیرفتن کلیه کسانی که تحصیلات متوسطه را به پایان می‌رسانند کافی نیست، علاوه بر آن برای ورود به مدارس عالی باید شایستگی، استعداد و توانایی دانشجو نیز سنجیده شود لذا انتخاب داوطلبان از طریق مسابقه ورودی و با توجه به کیفیت تحصیلات دبیرستانی آنان بعمل می‌آید. در سال تحصیلی ۱۹۷۳، در حدود ۵۷٪ از مدارس عالی داوطلبان خود را فقط از طریق توجه به نتایج تحصیلی آنان در دوره دوم متوسطه انتخاب کردند. در همین سال از ۶۸۱ هزار داوطلب ورود به آموزش عالی ۶۹٪ یا در حدود ۴۷۲ هزار نفر قبول شده‌اند، از این عده ۷۱/۴٪ کسانی بوده‌اند که همان سال فارغ التحصیل شده‌اند و بقیه کسانی بوده‌اند که سالهای قبل فارغ التحصیل شده ولی اسکان ورود به آموزش عالی را پیدا نکرده بودند.

۴ - مدارس حرفه‌ای اختصاصی - علاوه بر

دانشگاهها، مدارس عالی و کالج‌های یاد شده در فوق، مدارس حرفه‌ای تخصصی دیگری در سطح فوق دیپلم در ژاپن وجود دارد که جوانان را در دوره‌های آموزشی کوتاه مدت که با توجه به رشته مورد نظر بین سه ماه تا یکسال است برای احتیاجات مختلف بازار کار از قبیل: دوزندگی، آشپزی، کتابداری، ماشین‌نویسی، تعمیر اتومبیل، آرایش و دیگر استفادات آماده می‌سازد. اکثریت مطلق این قبیل مؤسسات (۹۸٪) خصوصی است و در حدود ۶۸٪ داوطلبان آنها نیز زنان و دخترانی هستند که در جستجوی کار می‌باشند. تعداد این قبیل مؤسسات در سال ۱۹۷۳ بیش از هشت هزار و تعداد داوطلبان آنها متجاوز از ۱/۵ میلیون نفر بوده است. هزینه تحصیل در این قبیل مؤسسات با توجه به مدت و نوع تحصیل و امکانات مؤسسه متغیر است و تابع شرایط بازار کار نیز می‌باشد.

۵ - آموزش غیر رسمی (non formal education) - در ژاپن در کنار سازمان رسمی مدارس که شرح آن در شماره‌های قبل داده شد، سازمانهای دیگری وجود دارد که بطور غیررسمی در آموزش و پرورش طبقات مختلف اجتماع در سطوح مختلف فعالیت دارند این قبیل سازمانها عبارتند از انجمن‌های خانه و مدرسه، انجمنهای شهر، کتابخانه‌ها، موزه‌ها، خانه‌های جوانان و بسیاری از مؤسسات خصوصی.

مرکز آموزش خانواده که با کمک مدرسه اولیاء و مربیان ژاپن تشکیل شده و در بیشتر شهرهای بزرگ فعالیت دارد در زمینه بالا بردن سطح دانش و فرهنگ خانواده‌ها و آشنائی آنان با وظایف تربیتی که بعهده دارند نقش فعال و پراهمیتی دارد.